

A szakmai gyakorlat elindításához szükséges fejlesztések kialakítása

Közösségi pedagógia gyakorlat

Tantárgyleírás

Czető Krisztina
Mészáros György, PhD.

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tantárgy neve: Közösségi pedagógia gyakorlat
Kreditszáma: 1
A tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma:
A számonkérés módja: gyakorlat
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2. félév-10/12. félév
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : TANO-205 Pedagógiai tapasztalatok és nézetek - gyermekkép és egyéni sajátosságok
Szükséges előzetes tudás: Reflexió a saját nézetekre és tapasztalatokra, a főbb személyiséglélektani és fejlődéslélektani megközelítések ismerete.
Tantárgy-leírás
A tantárgy célja:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A közösségi pedagógiai gyakorlat célja, hogy a hallgató releváns és felelősségteljes pedagógia tevékenység keretében tapasztalatot szerezzen a pedagógiai helyzetek és a nevelői szerep komplexitásáról, megtapasztalja a problémamegoldó és együttműködő reflektív szakember szerepét. ▪ A gyakorlat célja, hogy a közösségi szolgálati tevékenység során a hallgatók találkoznak a gyermekek, fiatalok valóságával és tapasztalati úton tanuljanak róluk, és tanuljanak együtt az érintett fiatalokkal. ▪ A gyakorlat célja továbbá, hogy a pedagógiai tapasztalatszerzés során, a közösségi szolgálat keretében végzett tevékenység a hallgatók tanulási folyamatának alapjává váljon, és kialakítsa az átéltekre való tudatos reflexió képességét, tudatosítsa és feltárja saját pedagógiai nézeteit. ▪ A gyakorlat célja, hogy a hosszútávú szakmai szocializáció során befolyásolja a hallgató szakmai önértékelését, a társadalmi tudatosságát, a társadalmi felelősségvállalást, illetve az énhatékonyág érzését, illetve, hogy a hallgató elkötelezettebbé váljon a társadalmi igazságosság iránt. ▪ A gyakorlat célja, hogy megmutassa az egyetemi (felsőoktatási) tudás és a közösségek kapcsolatát, kölcsönhatását megvalósítsa, a hallgató számára érzékelhetővé tegye.
A tantárgy keretében feldolgozandó témakörök:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A közösségi szolgálati tanulás koncepciója. ▪ A tanulási folyamat megélése: az egyéni tanulási- és fejlődési terv. ▪ A közösségi szolgálati szerep. ▪ Reflektív gondolkodás.
A fejlesztendő főbb kompetenciaterületek:
Ismeret:
1. kompetencia
≈ Ismeri és értelmezni tudja az emberről szóló legfontosabb tudományos eredményeket, a különféle emberképeket, az azokhoz kapcsolható nevelésfelfogásokat, tudatában van a megközelítésmódokat befolyásoló szocio-kulturális tényezőknek, és felismeri mindennek a személyiségfejlesztésre vonatkozó hatásait.

- ≈ Ismeri azokat a főbb módszereket, amelyekkel megismerheti a gyerekek kognitív, emocionális, szociális és erkölcsi sajátosságait és egyéni szükségleteit.
- ≈ Ismeri és értelmezni tudja a hátrányos helyzetű és a különleges bánásmódot igénylő tanulókra vonatkozó szociológiai, pszichológiai és pedagógiai eredményeket.
- ≈ Ismeri a nevelésre és szerepére vonatkozó különböző értelmezéseket.

2. kompetencia

- ≈ Ismeri és átlátja a tanulói közösségek életének főbb szociálpszichológiai, szociológiai és kulturális antropológiai elméletét, értelmezését; ismeri és érti a társas kapcsolatok, a csoportfolyamatok alakulását; az egyén és a csoport viszonyát, egymásra hatásait.
- ≈ Ismeri a tanulói csoportok és az egyes tanulók társas helyzetének megismerésére szolgáló módszereket.
- ≈ Ismeri és érti a gyerekek, fiatalok értékvilágát, szubkultúráit.
- ≈ Ismeri az együttműködést és a versengést kiváltó módszerek előnyeit és hátrányait, és a tanulók közti interakció és együttműködés elősegítésének sokféle kooperációs technikáját
- ≈ Ismeri és felismeri az egyes tanulók csoportból való kirekesztésének lehetséges okait, és ismer olyan nevelési-oktatási módszereket, amelyekkel a kirekesztődés veszélyét csökkenteni, illetve megelőzni képes.
- ≈ Ismeri és tudja értelmezni a konfliktusok sajátosságait, okait a tanulói csoportok esetében, és ismer hatékony konfliktusmegoldási technikákat is.
- ≈ Ismeri és átlátja az alapvető emberi jogok, az egyetemesnek tekintett emberi és demokratikus értékek rendszerét; a társadalom hivatalos fórumain megjelenő, irányadónak tekinthető értékeket és tisztában van ezek esetleges kritikájával is.

4. kompetencia:

- ≈ Ismeri a tanteremtől eltérő iskolai és iskolán kívüli tanulási helyszínek széles skáláját, szervezési sajátosságaikat és pedagógiai lehetőségeiket, korlátaikat.

5. kompetencia

- ≈ Tisztában van a kapcsolatteremtés pszichológiai és pedagógiai feltételeivel, etikai normáival.
- ≈ Ismeri a bizalom meghatározó szerepét az emberi kapcsolatokban, a tanulók önértékelésének és fejlődésének alakulásában.

8. kompetencia

- ≈ Ismeri a reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleteket.

Készség/képesség

2. kompetencia:

- ≈ A gyerekek, serdülők és ifjak értékvilágát, érdeklődését figyelembe véve képes előmozdítani a tanulók aktív részvételét és együttműködését az iskola életében tanórai és tanórán kívüli programok, tevékenységek, feladatok szervezésével.
- ≈ Képes a csoportok alakításába, fejlesztésébe magukat a tanulókat is tevékenyen bevonni, illetve egyre nagyobb kezdeményező szerepet adni.
- ≈ Képes a tanulói csoportokban megjelenő konfliktusokat a csoport és az egyének igényeinek megfelelő módon értelmezni, megoldani, és a konfliktuskezelésbe a tanulókat is bevonni.

4. kompetencia

- ≈ Képes egyéni fejlesztési programokat összeállítására a speciális tanulói igényeknek megfelelően (pl. felzárkóztató- tehetségfejlesztő programok)

5. kompetencia

- ≈ A normák és szabályok kialakításban és betartásában az életkoruknak megfelelő felelősséggel ruházza fel a tanulóit.
- ≈ Minden gyerekkel szemben nyitott, pozitív elvárással van

8. kompetencia

- ≈ Saját tevékenységét elemzi a szakirodalomból szerzett tudása tükrében, képes ezen tudás alapján megalkotni saját adekvát pedagógusszerepeit.
- ≈ Saját fejlődésében nyomon követi a szereptanulás különböző fázisait, azonosítja az egyes szakaszokban jelentkező problémákat, képes megfogalmazni továbbhaladási irányokat, és ezeknek megfelelően is cselekszik.
- ≈ Elemzi a saját attitűdjeit, reakcióit a különböző szerepmegvalósításokkal kapcsolatban.
- ≈ Tudja elemezni saját szakmai, szaktárgyi és szaktantárgyi tudásának, személyiségének és a szerep különböző elvárásainak illeszkedését. Az elemzésben képes saját szempontokat, elemzési lehetőségeket, terepeket megfogalmazni és azokat körültekintően alkalmazni.

Attitűd

1. kompetencia

- ≈ Elfogadja az emberrel kapcsolatos értelmezések sokszínűségét; más szakemberek, laikusok eltérő felfogását.
- ≈ Minden egyes tanulóra, mint önmagában értékes és értékeket hordozó személyre tekint, törekszik minden tanulóban felfedezni saját értékeit, és igyekszik megérteni egyéni világukat.
- ≈ Nyitott a jelenre, a gyerekek, fiatalok világára, környezetére.
- ≈ Elfogadja a hátrányos helyzet fogalmának és a különleges bánásmódot igénylő tanulók kategorizálásának viszonylagosságát, soha nem stigmatizálja a tanulókat.

2. kompetencia

- ≈ Maga is elkötelezett a közösségek építése iránt, és törekszik elősegíteni a tanulók önszerveződését is.
- ≈ Elfogadja az iskola társadalmi szerepvállalásának fontosságát; és hajlandó a lehetőségeihez, attitűdjéhez mérten a társadalom életébe való tudatos és kritikus bekapcsolódásra, annak alakítására; és igyekszik felismerni, hogyan járulhat ehhez hozzá nevelői-oktatói munkájával.

4. kompetencia

- ≈ A kollégákkal és a tanulókkal való együttműködést a hatékony tervezés feltételének tartja.

5. kompetencia

- ≈ Együttműködő, ösztönző partnerré kíván válni, aki nem kívülről irányít, hanem belülről látja meg, hogy mikor, kinek van szüksége segítségre.

7. kompetencia

- ≈ Birtokában van a kollegiális együttműködés etikai normáinak.
- ≈ Hajlandó elfogadni más pedagógiai nézeteket együttműködő helyzetekben.
- ≈ Képes kooperációra növendékekkel, növendékek csoportjával, nevelési partnerekkel (laikusokkal és szakemberekkel).

8. kompetencia

- ≈ Tudatosan vállalja és kezeli saját pedagógiai nézetei és a lehetséges pedagógus szerepek közti kapcsolatokat.
- ≈ Tudatosan szemléli pedagógiai nézeteit.

- ≈ Alapvető fontosságúnak tartja a tanulókra való reflektálást a pedagógiai folyamat eredményessége szempontjából

Tanulásszervezés:

- ≈ előadás
- ≈ egyéni munka
- ≈ csoportmunka

Követelmények és az értékelés módja, szempontjai:

A közösségi pedagógiai gyakorlat teljesítésének feltétele a felkészítő alkalmon való részvétel, az (1) egyéni fejlődési- és tanulási terv elkészítése, a gyakorlat során (2) napló vezetése, valamint a (3) záró reflexió elkészítése. A gyakorlat dokumentálásának kötelező elemei a (4) befogadó nyilatkozat, az (5) etikai kódex és az (6) igazolás a közösségi pedagógiai gyakorlat teljesítéséről. A kötelező munkák (1; 2; 3), illetve a kötelező dokumentumok (4; 5; 6) hiánya esetén nem teljesíthető a gyakorlat.

- ≈ A közösségi pedagógiai gyakorlat megkezdése előtt a hallgató köteles elkészíteni egyéni fejlődési- és tanulási tervét. Az *egyéni fejlődési- és tanulási terv* jeleníti majd meg azokat a szakmai célkitűzéseket és kompetenciákat, melyeket a hallgató a gyakorlat során el szeretne érni, illetve fejleszteni szeretne. Hasonlóan ebben a dokumentumban kell majd megjelenítenie előzetes tudását, tapasztalatait és kompetenciáit a közösségi pedagógiai gyakorlattal kapcsolatban.
- ≈ A közösségi pedagógiai gyakorlat során végzett tevékenységről a hallgató köteles *naplót* vezetni. A napló tartalmazza azokat az alkalmakat, amikor a hallgató a gyakorlati terepen tartózkodott vagy felkészült a gyakorlatra. Megjeleníti a tevékenység pontos időpontját, óraszámát, a végzett tevékenységet és a hallgatói szakmai reflexióját.
- ≈ A gyakorlat teljesítésekor a hallgató záró reflexiót készít, amiben tevékenységét és a gyakorlat során szerzett tapasztalatait és fejlődését szaktudásának felhasználásával gondolja át.
- ≈ A gyakorlat megkezdése előtt a hallgató és a gyakorlat helyszínül szolgáló szervezet befogadó nyilatkozatot ír alá, melyet a hallgató a gyakorlat megkezdése előtt lead.
- ≈ A gyakorlat során az etikus munkavégzést a hallgató az etikai kódex aláírásával ismeri el.
- ≈ A gyakorlat teljesítését a szervezet az igazolás a közösségi gyakorlat teljesítéséről dokumentumon igazolja, melyet a hallgató a napló és a záró reflexió mellé csatol.

Máshol korábban szerzett tudás elismerése/validációs elv:

- ≈ Nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól.
- ≈ **Felmentés adható egyes feladatok teljesítése alól.**
- ≈ Más, kiegészítő munkával egyes feladatok kiválthatók.
- ≈ Teljes felmentés adható.

Kötelező irodalom

- ≈ Az emberi erőforrások minisztere 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelete a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről. Magyar

Közlöny, 2013. évi 15. szám,
<http://www.kozlonyok.hu/nkonline/index.php?menuindex=200&pageindex=kozltart&ev=2013&szam=15>

≈ Szivák Judit (2003): A reflektív gondolkodás fejlesztése. Gondolat Kiadói Kör, Budapest. ISBN 963 9500 61 5

Ajánlott irodalom:

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Mészáros György, PhD., egyetemi adjunktus, Czető Krisztina, tanársegéd

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (*név, beosztás, tud. fokozat*): Mészáros György, PhD., egyetemi adjunktus, Czető Krisztina, tanársegéd